

**कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी
अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली.**

**महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग**

शासन निर्णय, क्रमांक घभाव-२०००/प्र.क्र.१७/२०००/सेवा-५
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, दिनांक :- १७ फेब्रुवारी २००१.

- पहा :- १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक सीपीओ. १४७८/सीआर-३२७/सेवा-५,
दि. १७ एप्रिल, १९७८.
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक वेपुर-१२८७/६४३/सेवा-१०,
दिनांक २५ एप्रिल, १९८८.
३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक घभाव- १०८९/४६/सेवा-५,
दि. २३ मार्च, १९८९.
४) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक घभाव. १४८९/४०/सेवा-५,
दि. ३० डिसेंबर, १९९१.

शासन निर्णय

मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९, खंड १ मधील नियम ८४९ (बी) च्या तरतूदीनुसार कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी शासकीय कर्मचा-यास त्याच्या वित्तलब्धीच्या १० टक्के किंवा निवासस्थानाचे प्रमाणित भाडे हयापैकी जे कमी असेल तेवढे अनुज्ञप्ति शुल्क (Licence Fee) द्यावे लागते. दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून वेतनश्रेणीमध्ये केलेल्या सुधारणा लक्षात घेऊन शासकीय निवासस्थानाच्या अनुज्ञप्ति शुल्काच्या दरात सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होता. सर्व बाबींचा काळजीपूर्वक विचार करून शासन असा आदेश देत आहे की शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्क (Licence Fee) ठराविक दराने आकारले जावे. त्यानुसार शासनाने कर्मचा-यांच्या कर्तव्यस्थानी पुरविलेल्या निवासस्थानाच्या प्रकारच्या शासकीय निवासस्थानांसाठीचे अनुज्ञप्ति शुल्काचे (Licence Fee) दर खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे असतील व ते सर्व राज्यभर एकरूपतेनेच लागू असतील. संबंधित कर्मचा-यांच्या वेतनानुरूप निवासस्थानाच्या पात्रतेचा विचार न करता प्रत्यक्षात ताब्यात असलेल्या निवासस्थानाच्या प्रकारासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली केली जाईल.

तक्ता

अ.क्र.	वेतनमर्यादा(रुपये)	अनुज्ञेय निवासस्थानाचा प्रकार.	अनुज्ञेय चटईक्षेत्र (चौ.फूट)	अनुज्ञप्ती शुल्काचा ठराविक दर (रु. दरमहा)
१	२	३	४	५
१	२२५० ते ३०५०	एक	२२० पर्यंत	६०
२	३०५१ ते ३८००	दोन	२२१-३२०	१३०
३	३८०१ ते ४५००	तीन	३२१-४२०	२२०
४	४५०१ ते ५०००	चार	४२१-५५०	२९०
५	५००१ ते १९०००	पाच	५५१-७५०	४६०
६	१९००१ व त्याहून अधिक	सहा	७५१-१११०	७००
७		सात (विशेष प्रकार)	११११ व त्याहून अधिक	७००

२. अनुज्ञप्ति शुल्काचे सुधारित दर दिनांक १ एप्रिल २००१ पासून अंमलात येतील.

३. काही शासकीय निवासस्थानांना सेवकांसाठी निवासव्यवस्था आणि/अथवा स्वतंत्र वाहनतळ, छप्पर असलेली किंवा छप्पर नसलेली जागा (गॅरेज) जोडलेली असते. शासन असा आदेश देत आहे की, दिनांक १ एप्रिल २००१ पासून मुख्य निवासस्थानाच्या धारकाकडून सेवकाच्या निवासव्यवस्थेसाठी व चार चाकी वाहनाच्या वाहनतळासाठीच्या (गॅरेजच्या) अतिरिक्त जागेसाठी खालीलप्रमाणे स्वतंत्र शुल्काची वसुली करण्यात यावी.

मुख्य निवासस्थानाबरोबरची अतिरिक्त जागा	शुल्काचा दर(रु.दरमहा)
१) सेवकाचे निवासस्थान	६०
२) स्वतंत्र वाहनतळ (गॅरेज)	६०
३) वाहनासाठी छप्पर असलेली जागा	४०
४) वाहनासाठी उघडी जागा	२०

४. वर परिच्छेद १ मध्ये विहित केलेल्या दराने करावयाच्या अनुज्ञप्ति शुल्काच्या वसुलशिवाय सेवा शुल्काची (Service Charges) स्वतंत्र वसुलीही तशीच चालू ठेवण्यात यावी. शासनाने असेही ठरविले आहे की दिनांक १ एप्रिल २००१ पासून विद्यमान सेवा शुल्क दुप्पट करण्यात यावे. प्रत्येक निवासस्थानासाठी किंवा निवासस्थानांच्या समुहांसाठी सेवा शुल्काचे सुधारित दर दर्शविणारे आदेश सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत स्वतंत्रपणे निर्गमित केले जात आहेत.

५. वर (४) येथे निर्देशिलेला शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक घभाव. १४८९/४०/सेवा-५, दिनांक ३० डिसेंबर १९९१ मधील परिच्छेद ५ निष्प्रभावित करून शासन असाही आदेश देत आहे की, सेवा शुल्काच्या माफीसाठी असलेली वित्तलब्धीवरील रु. १४५०/- ची विद्यमान मर्यादा सुधारित वेतनश्रेणीत रु. ४३८०/- इतकी वाढविण्यात यावी.

६. वर (१) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक वेपुर- १२८७/६४३/सेवा-१०, दिनांक २५ एप्रिल १९८८ मधील परिच्छेद ५ मध्ये अंशतः बदल करून शासन असाही आदेश देत आहे की, भाडेमाफ निवासस्थानाच्या बदल्यात द्यावयाची घरभाडे भत्त्याची रक्कम, सर्वसाधारणपणे देय होऊ शकणारा घरभाडे भत्ता अधिक वेतनाच्या आधारे ज्या प्रकारचे निवासस्थान मिळण्यास संबंधित कर्मचारी पात्र असेल त्याप्रकारच्या निवासस्थानासाठी आकारण्यात येणारे अनुज्ञप्ति शुल्क हयाच्या आधारे निश्चित केली जाईल.

७. मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ मधील हयासंबंधातील सध्याच्या तरतूदी या आदेशाच्या मर्यादेपर्यंत सुधारण्यात आल्या आहेत असे समजले जावे. या नियमांना औपचारिक सुधारणा यथावकाश करण्यात येतील.

८. या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

श.वि. लागवणकर
शासनाचे सह सचिव

प्रति -

महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई

महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर.

महालेखापाल-१ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई.

महालेखापाल-२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर

अधिदान व लेखाअधिकारी, मुंबई

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.

राज्यपालांचे सचिव

मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.

उपमुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव

सर्व मंत्री आणि राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक.

मंत्रालयीन सर्व विभाग

सर्व विभागीय आयुक्त.

मंत्रालयाच्या सर्व विभागाखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख

*प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई.

*प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई.

*सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.

*सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, मुंबई.

*प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

*सहसंचालक, ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ लोकल सेल्फ-गव्हर्नमेंट, मुंबई.

शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई (२० प्रती)

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई (२० प्रती)

नगर विकास विभाग, यूडी-१०, मंत्रालय, मुंबई (२० प्रती)

कृषि व पदुम विभाग (२० प्रती)

आदिवासी विकास विभाग (२० प्रती)

सिनियर रिसर्च ऑफीसर, पे रिसर्च युनिट, भारत सरकार, वित्त मंत्रालय (व्यय विभाग), खोली क्र २६१, नॉर्थ ब्लॉक, नवी दिल्ली

संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.

मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी हिशेब, मुंबई.

उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी हिशेब, मुंबई/पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक/अमरावती

जिल्हा लेखा परीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी हिशेब, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर.

जिल्हा लेखा परीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी हिशेब, कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जिल्हा रत्नागिरी.

जनसंपर्क अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी.

शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (२५ प्रती)

उच्च शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (२५ प्रती)

कला संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (४० प्रती)

संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (१०० प्रती)
 संचालक, तांत्रिक प्रशिक्षण, द्वारा- तंत्र शिक्षण संचालक, मुंबई (२५० प्रती)
 सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक (प्रत्येकी १० प्रती)
 सर्व विभागीय तंत्र शिक्षण उप संचालक (प्रत्येकी १० प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदांचे शिक्षणाधिकारी
 आयुक्त, महानगरपालिका, नागपूर
 प्रशासकीय अधिकारी, पश्चिम महाराष्ट्रातील नगरपालिका शिक्षण मंडळे (पुणे/कोल्हापूर/सोलापूर या
 महानगरपालिकांची शिक्षण मंडळे यासह)
 मुख्य अधिकारी, सर्व नगरपालिका.
 कार्यकारी अधिकारी, कॅन्टोनमेंट बोर्ड, खडकी/देहू रोड/देयळाळी/अहमदनगर.
 सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
 संचालक, आदिवासी कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक (१० प्रती)
 संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१० प्रती)
 संचालक, आदिवासी संशोधन व शिक्षण संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
 आदिवासी विकास आयुक्त, नाशिक
 सर्व विभागीय समाज कल्याणअधिकारी.
 अपर आयुक्त, आदिवासी उपयोजना, नाशिक/नागपूर
 सर्व समाज कल्याणअधिकारी, वर्ग-१
 सर्व आदिवासी कल्याण अधिकारी
 सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिकृत आदिवासी विकास प्रकल्प.
 कुलसचिव सर्व कृषि विद्यापीठे
 कुलसचिव सर्व अकृषि विद्यापीठे
 अधीक्षक, वेतन पथक, सर्व जिल्हे
 शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई (उत्तर, दक्षिण व पश्चिम विभाग)
 सर्व कन्या शाळा निरीक्षिका.
 सर्व जिल्ह्यांचे वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण विभाग)
 शिक्षणअधिकारी, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.
 संचालक, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई.
 सर्व प्रादेशिक संचालक, नगरपालिका प्रशासन.
 वित्त विभागातील सर्व कार्यासने
 निघड नस्ती, वित्त विभाग-सेवा-५.

*पत्राने

**Recovery of Licence Fee for Government
residences at the place of duty.**

**GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FINANCE DEPARTMENT**

Resolution No. घभाब-2000/CR 97/2000 /SER-5

Mantralaya, Bombay-400 032, dated 17th February 2001.

- Read: (i) Government Resolution, Finance Department, No.CPA.1478/CR-327/SER-5, dated 17th April 1978.
- (ii) Government Resolution, Finance Department, No.RPS.1287/643/SER-10, dated 25th April 1988.
- (iii) Government Circular, Finance Department, No.घभाब-1098/46/SER-5, dated 23rd March 1989.
- (iv) Government Circular, Finance Department, No.घभाब.1489/40/SER-5, dated 30th December, 1991.

GOVERNMENT RESOLUTION

According to the provision of Rule 849(b) of the Bombay Civil Services Rules, 1959, Volume I a Government servant who is provided with Government residence at the place of his duty has to pay a licence fee equal to 10 per cent of his emoluments or the standard rent of the residence, whichever is less. The question of revising the licence fee for Government residences, in the light of the revision of payscales with effect from 1st January 1996, was under consideration of Government for some time. After careful consideration, Government is pleased to direct that the licence fee for Government residences should be charged at flat rates. Accordingly, the flat rates of licence fee for different types of residences provided by Government at the place of duty of the employees shall be as shown in the table below and should be uniformly applicable throughout the State. Recovery of licence fee shall be made for the type of residence actually occupied, irrespective of the entitlement of residence with reference to the pay of the employee concerned.

TABLE

Sr. No.	Pay range	Entitled Type of Residence	Admissible carpet area (In sq.ft.)	Flat rate of licence fee (Rs. per month)
(1)	(2) (Rs.)	(3)	(4)	(5)
1	2550-3050	I	Up to 220	60
2	3051-3800	II	221-320	130
3	3801-4500	III	321-420	220
4	4501-5000	IV	421-550	290
5	5001-19000	V	551-750	460
6	19001 and above	VI	751-1110	700
7	.....	VII(Spl.type)	1111 and above	700

2. The revised rates of the licence fee are effective from 1st April 2001.

3. Some of the Government residences have attached servant quarters and/or exclusive garages/parking space with roof or open parking space. Government is pleased to direct that with effect from 1st April 2001, separate charges for servant quarters and for the additional space for garages for four-wheelers shall be recovered from the allottee of the main residence at the following rates:

Additional space attached to the main residence		Rate of charges. (Rs. per month)
(i)	Servant's quarters	60
(ii)	Garage with exclusive possession	60
(iii)	Parking space with roof	40
(iv)	Open parking space	20

4. In addition to the recovery of licence fee at the rates prescribed in paragraph 1 above, service charges shall continue to be recovered separately. Government has further decided that the present rate of service charges should be doubled with effect from 1st April 2001. Detailed orders showing revised rates of service charges in respect of each residence or a group of residences are being issued by the Public Works Department separately.

5. In supersession of paragraph 4 of Government Resolution, Finance Department, घमाव-1489/40/SER-5, dt. 30.12.1991 cited at (iv) above, Government is pleased to direct that the present limit of Rs.1450 per month of emolument prescribed for exemption from payment of service charges shall be raised to Rs. 4380/- in the revised pay-scales.

6. In partial modification of paragraph 5 of Government Resolution, Finance Department, No.RPS.1287/643/SER-10, dated 25th April 1988 cited at (i) above, Government is pleased to direct that the amount of House Rent Allowance in lieu of rent-free quarters shall be determined on the basis of the House Rent Allowance that would have been normally admissible plus the amount of licence fee chargeable for that type of residence to which the concerned employee is entitled to, on the basis of his pay.

7. The existing provisions of the Bombay Civil Services Rules, 1959 in this respect should be deemed to have been amended to the extent of the provisions of this resolution. Formal amendments to these rules will be made in due course.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

S.V. LAGWANKAR
Joint Secretary to Government.

*****